

METODOLOGIJA OBRAČUNA KAMATA

JAVNO

Rujan, 2014.

Sadržaj:

1.	DEFINICIJE POJMOVA	3
2.	REDOVNE KAMATE	4
1.1.	Jednostavni kamatni račun	4
1.1.1.	Dekurzivni način obračuna kamate	4
1.1.2.	Anticipativni način obračuna kamate	5
1.2.	Složeni kamatni račun	6
1.2.1.	Dekurzivni način obračuna kamate.....	6
1.2.2.	Anticipativni način obračuna kamate	6
1.3.	Relativna i konformna kamatna stopa.....	7
1.3.1.	Relativna kamatna stopa	7
1.3.2.	Konformna kamatna stopa.....	8
2.	ZATEZNE KAMATE	9
3.	EFEKTIVNA KAMATNA STOPA.....	9
3.1.	Izračun EKS-a na kredite.....	10
3.2.	Izračun EKS-a na depozite	12
4.	OBRAČUNI KAMATA U POSLOVANJU BANKE.....	14
4.1.	Fizičke osobe	14
4.2.	Poslovni subjekti	15
4.3.	Financijske institucije.....	16

Metodologija obračuna kamata definirana je temeljem Odluke o efektivnoj kamatnoj stopi kreditnih institucija i kreditnih unija te ugovaranju usluga s potrošačima s Uputom za primjenu Odluke o efektivnoj kamatnoj stopi kreditnih institucija i kreditnih unija te ugovaranju usluga s potrošačima od 02.01.2009. godine i Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o efektivnoj kamatnoj stopi kreditnih institucija i kreditnih unija te ugovaranju usluga s potrošačima od 11.03.2009. godine.

1. DEFINICIJE POJMOVA

Potrošač je svaka fizička osoba koja je klijent Banke, a koja djeluje izvan područja svoje poslovne djelatnosti ili slobodnog zanimanja.

Kamata je cijena kredita odnosno depozita (prinos na depozit), koja ovisi o nominalnom iznosu kredita (glavnici), odnosno iznosu depozita, načinu i roku njegova povrata te visini ugovorene ili propisane kamatne stope, a predstavlja naknadu koju dužnik plaća za pozajmljenu glavniciu na određeno vrijeme.

Kamatna stopa je relativni broj p koji pokazuje koliki prinos donosi svota od 100 novčanih jedinica u određenom vremenskom razdoblju (obračunsko razdoblje ili termin), odnosno kamatna stopa je iznos kamata za 100 novčanih jedinica, za određenu vremensku jedinicu. Za trajanja kapitalizacije kamatna stopa može biti konstantna ili promjenjiva za vremenske jedinice jednake duljine. Kamatna stopa za osnovno obračunsko razdoblje zove se nominalna kamatna stopa. Vremenska jedinica nominalne kamatne stope može biti bilo koje vremensko razdoblje (npr. godina, polugodište, mjesec i slično).

Efektivna kamatna stopa (u daljnjem tekstu: EKS) je dekurzivna kamatna stopa, iskazana na godišnjoj razini primjenom složenoga kamatnog računa, primjenom koje se diskontirani novčani primici izjednačuju s diskontiranim novčanim izdacima koji se odnose na dane kredite odnosno primljene depozite. Kod kredita ta je stopa dodatno prilagođena jednokratnim ekvivalentom utjecaja diskontiranih novčanih primitaka i izdataka po osnovi novčanog pologa koji služi za osiguranje naplate kredita. Pri diskontiranju primjenjuje se stvarni (kalendarski) broj dana u mjesecu i 365/366 dana u godini. EKS se iskazuje s dvjema decimalama, uz zaokruživanje druge decimale.

Kredit je novac koji Banka daje na korištenje korisniku kredita (dužniku), sa ili bez namjene, a koji je korisnik kredita obvezan vratiti uz ugovorenu kamatu u određenom roku i uz određene uvjete.

Depozit je novac koji deponent polaže u Banku, sa ili bez namjene, a Banka mu se obvezuje vratiti taj novac uvećan za ugovorenu kamatu u određenom roku i uz određene uvjete.

Obračunsko razdoblje ili termin (ili razdoblje ukamaćivanja ili razdoblje kapitalizacije) je vremensko razdoblje u kojem se obračunava kamata. Osnovno (temeljno) obračunsko razdoblje i visina kamatne stope definiraju se ugovorom između ugovornih strana ili su propisani zakonom, a može biti riječ o godišnjem obračunu kamata, dnevnoj kapitalizaciji i slično.

Kvartal je obračunsko razdoblje koje može biti izraženo kao prvi kvartal (od 01.01. – 31.03.), drugi kvartal (od 01.04.-30.06.), treći kvartal (od 01.07.-30.09.) i četvrti kvartal (od 01.10.-31.12.).

2. REDOVNE KAMATE

Obračun kamata može se provoditi primjenom jednostavnoga i složenoga kamatnog računa. Neovisno o primjeni jednostavnoga ili složenoga kamatnog računa, kamata se može obračunavati i plaćati dekurzivno ili anticipativno.

Dekurzivni obračun kamate je obračun kod kojeg se kamata obračunava i pribraja glavnici, odnosno isplaćuje na kraju obračunskog razdoblja. Pri ovakvom načinu obračuna kamata se obračunava od početne vrijednosti, odnosno od glavnice s početka osnovnog razdoblja kapitalizacije.

Anticipativni obračun kamate je obračun kod kojega se kamata obračunava unaprijed za razdoblje kapitalizacije, odnosno na početku razdoblja ukamaćivanja i to od konačne vrijednosti glavnice odnosno iznosa s kraja obračunskog razdoblja. Nakon izračuna, kamata se na početku razdoblja ukamaćivanja oduzima od te glavnice.

1.1. Jednostavni kamatni račun

Jednostavni kamatni račun je kamatni račun kod kojeg se, u svakom razdoblju kapitalizacije, za vrijeme trajanja kapitalizacije, kamata obračunava uvijek na početnu glavnicu.

1.1.1. Dekurzivni način obračuna kamate

Pri izračunu kamata prema dekurzivnom jednostavnom kamatnom računu primjenjuju se sljedeći matematički izrazi:

$$\checkmark \text{ za godine} \quad I = \frac{C \times p \times g}{100}$$

$$\checkmark \text{ za mjesec} \quad I = \frac{C \times p \times mj}{1.200}$$

$$\checkmark \text{ za dane} \quad I = \frac{C \times p \times d}{36.500}$$

U izrazu umjesto 36.500 može stajati 36.600 ili 36.000, ovisno o tome koja se metoda primjenjuje.

Simboli imaju ova značenja:

C = iznos glavnice

g = broj godina

mj = broj mjeseci

d = broj dana

p = dekurzivna kamatna stopa

I = iznos kamate

1.1.2. Anticipativni način obračuna kamate

Za razliku od dekurzivnog načina obračuna kamata, kod kojega se kredit (dug ili glavnica) nakon isteka ugovorenog roka vraća uvećan za pripadajuću kamatu, kod anticipativnog načina obračuna kamata glavnica se odmah umanjuje za izračunatu kamatu, a nakon isteka roka korisnik kredita (dužnik) dužan je vratiti cjelokupni iznos glavnice.

Pri izračunavanju kamata prema anticipativnom jednostavnom kamatnom računu primjenjuju se sljedeći matematički izrazi:

$$S_n = C_0 \left(1 - \frac{q}{100} \right) \quad \text{ili} \quad S_n = C_0 - D$$

Simboli imaju ova značenja:

S_n = sadašnja vrijednost budućeg duga (isplaćeni iznos)

q = anticipativna kamatna stopa

C_0 = iznos duga (glavnice) te

D = iznos diskonta

Navedenim izrazima zapravo je prikazana sadašnja vrijednost glavnice koja dopijeva za jednu godinu. Glavnica koja dopijeva za (n) godina danas vrijedi manje, pa svođenje na sadašnju vrijednost zovemo još i diskontiranje, a kamatni faktor kojim se diskontiranje provodi diskontni faktor.

Primjenom jednostavnoga kamatnog računa iznos diskonta može se izračunati ovako:

✓ za godine
$$D = \frac{C_0 \times q \times \text{godine}}{100 + q \times \text{godine}}$$

✓ za mjesece
$$D = \frac{C_0 \times q \times \text{mjeseci}}{1.200 + q \times \text{mjeseci}}$$

✓ za dane
$$D = \frac{C_0 \times q \times \text{dani}}{36.500 + q \times \text{dani}}$$

U izrazu umjesto 36.500 može stajati 36.600 ili 36.000, ovisno o tome koja se metoda primjenjuje.

Simboli imaju ova značenja:

D = iznos diskonta

C_0 = iznos glavnice

q = anticipativna kamatna stopa

1.2. Složeni kamatni račun

Složeni kamatni račun (kamatno – kamatni račun) je kamatni račun kod kojeg se obračunata kamata za prvo obračunsko razdoblje pribraja početnoj glavnici pa u idućem obračunskom razdoblju obračunava kamatu na početnu glavnicu uvećanu za iznos kamate iz prvog razdoblja. U svakom sljedećem razdoblju ukamaćivana kamata obračunava se na preostalu glavnici uvećanu za obračunatu kamatu iz prethodnog razdoblja ukamaćivanja odnosno dolazi do obračuna kamate na kamatu (anatocizam).

U ugovornim i izvanugovornim obveznim odnosima anatocizam nije dopušten u hrvatskom pravnom sustavu stoga je u ovom dijelu složeni kamatni račun razmotren samo s matematičkog gledišta.

1.2.1. Dekurzivni način obračuna kamate

Za ukamaćivanje glavnice uz primjenu dekurzivnoga složenoga kamatnog računa primjenjuju se sljedeći matematički izrazi:

$$C_n = C_0 \left(1 + \frac{p}{100} \right)^n$$

Konačna vrijednost (C_n) dobije se tako da se početna vrijednost (C_0) pomnoži s n-tom potencijom izraza:

$$\left(1 + \frac{p}{100} \right)$$

Ovaj izraz predstavlja dekurzivni kamatni faktor i označen je s (r) te se formula za izračunavanje konačne vrijednosti primjenom dekurzivnog načina obračuna kamate i složenoga kamatnoga računa može pisati i ovako:

$$C_n = C_0 r^n$$

Izraz (r^n) je konačna vrijednost jedne novčane jedinice zajedno s kamatom obračunatom dekurzivno za (n) razdoblja uz kamatnu stopu (p).

1.2.2. Anticipativni način obračuna kamate

Primjena složenoga kamatnog računa uz anticipativni način obračuna kamata je složenija te financijska matematika pruža mogućnost da ustanovi kojoj anticipativnoj kamatnoj stopi (q) odgovara dekurzivna kamatna stopa (p), što se matematički izvodimo na sljedeći način:

$$C_0 \left(1 - \frac{q}{100} \right) = \frac{C_0}{1 + \frac{p}{100}}$$

iz čega slijedi da je:

$$p = \frac{100 \times q}{100 - g} \quad \text{odnosno da je} \quad q = \frac{100 \times p}{100 + p}$$

Jednaki početni iznosi uz istu kamatnu stopu, istu kapitalizaciju i isti broj godina kod anticipativnog ukamaćivanja daju veće konačne vrijednosti nego kod dekurzivnog ukamaćivanja zato što su pri dekurzivnom ukamaćivanju izračunate kamate od vrijednosti iznosa na početku godine, dok su kod anticipativnog obračunavanja kamate izračunate od vrijednosti iznosa na kraju godine.

1.3. Relativna i konformna kamatna stopa

Ako su razdoblje ukamaćivanja i razdoblje na koje se nominalna kamatna stopa odnosi jednake duljine, nominalna kamatna stopa može se izravno upotrijebiti u matematičkom izrazu za izračunavanje kamata.

U slučajevima kada nominalna kamatna stopa nije prilagođena obračunskim razdobljima (npr. kamatna stopa je izražena na godišnjoj razini, a obračun kamata je mjesečni), nominalna kamatna stopa preračunava se u kamatnu stopu za kraće ili duže vremensko razdoblje na sljedeća dva načina:

1. relativnim (razmjernim ili proporcionalnim)
2. konformnim načinom

Kod jednostavnoga kamatnog računa upotreba nominalne kamatne stope ili odgovarajuće relativne kamatne stope dovodi do iste konačne vrijednosti, odnosno istih kamata.

Kod složenoga kamatnog računa upotreba nominalne kamatne stope i odgovarajuće relativne kamatne stope ne dovode do iste konačne vrijednosti glavnice.

Konačna ili buduća vrijednost glavnice jednaka je uz upotrebu nominalne kamatne stope, kao i uz upotrebu odgovarajuće konformne kamatne stope, odnosno složene kamate su jednake.

Kod složenoga kamatnog računa postoje razlike između relativne i konformne kamatne stope pri čemu je konformna kamatna stopa u usporedbi s relativnom kamatnom stopom povoljnija za potrošača ako se kamate obračunavaju za razdoblja kraća od razdoblja na koje se odnosi nominalna kamatna stopa, a za Banku je povoljniji kod obračuna kamata na razdoblja duža od razdoblja na koje se odnosi nominalna kamatna stopa.

1.3.1. Relativna kamatna stopa

Relativna (razmjerna ili proporcionalna) kamatna stopa računa se prema odnosu duljine razdoblja na koji se odnosi nominalna kamatna stopa i duljine vremenskog razdoblja za koje se vrši obračun kamate.

Preračunavanje kamatne stope na elementarno razdoblje ukamaćivanja obavlja se jednostavnim dijeljenjem nominalne kamatne stope omjerom razdoblja na koje se ona odnosi i elementarnog razdoblja ukamaćivanja.

1.3.2. Konformna kamatna stopa

Konformna kamatna stopa je ona kamatna stopa koja za istu glavnici daje jednaku kamatu bez obzira provodi li se obračun u dužim ili kraćim vremenskim razdobljima od razdoblja na koje se odnosi nominalna kamatna stopa, a računa se prema formuli:

$$p' = 100 \left[\left(1 + \frac{p}{100} \right)^{\frac{1}{m}} - 1 \right] \quad \text{odnosno} \quad p' = 100 \left(\sqrt[m]{r} - 1 \right)$$

Simboli imaju ova značenja:

p = godišnja dekurzivna kamatna stopa

p' = konformna kamatna stopa za razdoblja kraća (duža) od jedne godine

m = broj obračunskih razdoblja

Preračunavanje kamatne stope na elementarno razdoblje ukamaćivanja obavlja se prema načelu očuvanja ekvivalencije kapitala.

Konformna kamatna stopa može se računati uz primjenu dekurzivnoga i anticipativnog načina obračuna kamate.

Formula za izračunavanje konformne kamatne stope dekurzivnim načinom ima ovaj oblik:

$$p'd = 100 \left[\left(1 + \frac{p}{100} \right)^{\frac{d}{365}} - 1 \right]$$

Simboli imaju ova značenja:

$p'd$ = konformna kamatna stopa za određeni broj dana na godišnjoj razini

p = godišnja kamatna stopa

d = broj dana za koji se izračunava konformna kamatna stopa.

Matematički izraz za konformnu kamatnu stopu uz primjenu anticipativnog načina obračuna izgleda ovako:

$$q' = 100 \left[1 - \left(1 - \frac{q}{100} \right)^{\frac{1}{m}} \right]$$

Simboli imaju ova značenja:

q' = anticipativna konformna kamata

q = godišnja anticipativna kamata

m = broj obračunskih razdoblja

2. ZATEZNE KAMATE

Sukladno odredbama Zakona o kamatama, zatezna kamata obračunava se primjenom dekurzivnoga jednostavnoga kamatnog računa na dospjelu glavnicu bez pripisa zatezne kamate glavnici istekom obračuna razdoblja.

Pri obračunu zatezne kamate primjenjuje se sljedeći matematički izraz:

$$K = \frac{C \times p \times n}{100}$$

Simboli imaju ova značenja:

K = iznos zatezne kamate

C = glavnica

p = stopa zatezne kamate

n = broj godina

Za obračunsko razdoblje kraće od jedne godine primjenjuje se kalendarski broj dana za tu godinu i koristi se sljedeći matematički izrazi:

$$K = \frac{C \times p \times d}{36.500} \quad \text{odnosno za prijestupnu godinu} \quad K = \frac{C \times p \times d}{36.600}$$

Simboli imaju ova značenja:

K = zatezna kamata

C = glavnica

p = stopa zatezne kamate

d = broj dana

3. EFEKTIVNA KAMATNA STOPA

Efektivna kamatna stopa je kamatnjak koji pokazuje ukupne troškove koje potrošač plaća Banci prilikom podizanja i otplate kredita, odnosno ukupan prihod koji potrošač ostvaruje od Banke po osnovi depozita. Cilj uvođenja EKS-a jest zaštita potrošača u smislu uvođenja transparentnoga prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita kod svih banaka.

Banka je dužna izračunavati EKS prema otplatnom planu na način propisan Uputom za primjenu Odluke o efektivnoj kamatnoj stopi kreditnih institucija i kreditnih unija te ugovaranju usluga s potrošačima. Pri zaključivanju ugovora o kreditu odnosno depozitu Banka je dužna potrošaču uručiti otplatni plan s jasno iskazanom EKS-om.

Kod kredita i depozita kod kojih nije moguće predvidjeti iznos i datum novčanih tokova (dopušteno prekoračenje po transakcijskom računu, revolving krediti po kreditnim karticama i slično) nije potrebno sastavljati otplatni plan. U tome se slučaju nominalna kamatna stopa smatra EKS-om, a uz podatak o EKS-u, Banka je dužna informirati potrošača i o eventualnim drugim naknadama, provizijama te sličnim novčanim tokovima vezanima uz takve kredite odnosno depozite.

3.1. Izračun EKS-a na kredite

Kod kreditnih proizvoda u izračun efektivne kamatne stope uključuje se:

- godišnja kamatna stopa
- interkalarna kamata
- naknade koje korisnik kredita plaća Banci
- iznos depozita (ako je uvjet za odobravanje kredita)
- kamata koju Banka plaća na sredstva depozita

EKS na kredite izračunava se iz otplatnog plana (npr. pomoću tabličnog kalkulatora).

Otplatni plan sadrži sljedeće stupce:

Razdoblje – označava redni broj razdoblja u kojem dolazi do određenoga novčanog toka pri čemu je 0-to razdoblje ono razdoblje u kojem dolazi do prvoga novčanog toka ili ugovoreni datum stavljanja kredita na raspolaganje, ovisno o tome koje razdoblje nastupa prije. Posljednje razdoblje je ono razdoblje u kojem dolazi do posljednjega novčanog toka.

Datum dospijea – označava datum kada dolazi do određenoga novčanog toka. Bitno je navesti točan datum s obzirom na to da se EKS računa prema stvarnom (kalendarskom) broju dana u mjesecu i 365/366 dana u godini. Pri izračunavanju i iskazivanju EKS-a za kredite koji se povlače u tranšama potrebno je od potrošača zatražiti da navede planirane datume kada bi trebalo doći do povlačenja tranša te iznose tranša.

Isplata kredita – u ovaj se stupac bilježi iznos kredita, odnosno dijela kredita (iznos tranše) koji treba isplatiti, i to u onom razdoblju odnosno na onaj datum kada je izvjesno da će do isplate doći, odnosno kada potrošač očekuje da će povući pojedinu tranšu ili cijeli kredit. Kod kredita koji se povlače u tranšama u otplatnom planu potrebno je navesti iznos kredita.

Druge isplate – u ovaj se stupac upisuju druge isplate koje Banka izvršava na temelju zaključenog ugovora o kreditu, osim isplate sigurnosnog pologa i kamate na uplaćeni sigurnosni polog.

Otplatni obrok (anuitet) – može biti u obliku jednakih anuiteta, promjenjivih anuiteta s jednakim otplatnim kvotama, promjenljivih anuiteta s promjenljivim otplatnim kvotama te u drugim oblicima. U otplatnom planu Banka obvezno treba naznačiti od kojih se elemenata sastoji otplatni obrok (anuitet).

Otplatna kvota – u ovaj se stupac unosi iznos dijela glavnice koji se uplaćuje iz otplatnog obroka (anuiteta) u svakom razdoblju.

Uplata kamate – u ovaj se stupac bilježi iznos kamate koji se uplaćuje iz otplatnog obroka (anuiteta) u svakom razdoblju, kao i interkalarna kamata. U otplatnom planu obvezno navodi nominalna kamatna stopa, uz napomenu je li riječ o fiksnoj ili promjenljivoj kamatnoj stopi. Ako je riječ o promjenljivoj kamatnoj stopi, pri izračunu i iskazivanju EKS-a ta se činjenica zanemaruje te se izračun vrši primjenom nominalne kamatne stope koja vrijedi na datum izračuna.

Druge uplate – u ovaj se stupac unose sve druge uplate koje korisnik kredita plaća na temelju zaključenog ugovora o kreditu. Drugim uplatama smatraju se sve one eventualne

uplate koje su izravno povezane s kreditom odnosno uz uvjete njegova korištenja odnosno odobravanja.

U ove uplate ubrajaju se:

- naknada za obradu kreditnog zahtjeva
- naknade s osnove odobravanja kredita
- naknada za vođenje kredita, servisiranje kreditne partije te slanje izvoda
- troškovi osiguranja otplate kredita putem polica osiguranja, uz izuzetak polica mješovitog životnog osiguranja (osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja), koje u konačnici snosi korisnik kredita i uvjet su za odobravanje kredita
- naknada za neiskorišteni iznos kredita kod okvirnih ili drugih kredita
- naknada za čuvanje zaloge kao instrumenta osiguranja za otplatu kredita
- ostale slične naknade ili provizije izravno povezane s kreditom

U izračun EKS u smislu ove upute ne uključuju se:

- troškovi procjene vrijednosti nekretnina i pokretnina
- javnobilježničke pristojbe
- naknada za pribavljanje zemljišnoknjižnog izvotka
- naknada za pribavljanje različitih uvjerenja, potvrda, dozvola i rješenja nadležnih tijela i organa
- zatezne kamate ili bilo koji drugi troškovi ili penali proizišli iz korisnikova nepridržavanja uvjeta ugovora o kreditu
- poštarina, troškovi telegrama i telefaksa
- ostale slične naknade i provizije

U slučaju kada je uvjet za odobravanje kredita sklapanje police mješovitog životnog osiguranja (osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja) kojoj su priključena dopunska osiguranja (na primjer osiguranje od nezgode), trošak koji se odnosi na dopunska osiguranja ulazi u izračun EKS-a i uključuje se u stupac Druge uplate.

Stanje kredita – u ovaj se stupac unosi stanje kredita u određenom razdoblju. Ono je jednako iznosu isplaćenoga kredita umanjenom za do tada otplaćeni dio glavnice (kumulirane otplatne kvote).

Tokovi sigurnosnog pologa – u ovaj se stupac unose svi novčani tokovi vezani uz sigurnosni polog – uplata i isplata sigurnosnog pologa, eventualni troškovi povezani sa sigurnosnim pologom i eventualna kamata na sigurnosni polog, s pozitivnim predznakom kada je tok od potrošača (uplata) i negativnim predznakom kada je tok od Banke prema potrošaču (povrat ili kamata).

Napomena (opis) – sadrži kratak opis novčanog toka u određenom razdoblju.

Neto novčani tok – jest zbroj otplatne kvote, kamate i drugih uplata (pozitivni novčani tok) umanjen za zbroj isplate kredita i drugih isplata (negativni novčani tok) u određenom razdoblju. Neto novčani tok može biti pozitivnoga i negativnoga predznaka, s tim da pozitivni predznak označava neto pritjecanje sredstava u Banku (uplate), a negativni predznak neto otjecanje sredstava iz Banke (isplate).

Diskontirani neto novčani tok – u ovaj se stupac unose iznosi koji se dobiju diskontiranjem neto novčanih tokova postotnom godišnjom stopom troška kredita.

Diskontirane isplate kredita – u ovom se stupcu nalaze diskontirane vrijednosti isplata kredita.

Diskontirani tokovi sigurnosnog pologa – u ovom se stupcu nalaze diskontirane vrijednosti tokova sigurnosnog pologa.

3.2. Izračun EKS-a na depozite

Kod depozitnih proizvoda nominalna stopa jednaka je efektivnoj stopi, osim na depozite uz premiju te depozite ugovorene uz rentnu isplatu kamate. U slučaju depozita uz premiju u izračun efektivne kamatne stope uključuje se nominalna, godišnja kamatna stopa, visine i broj uplata te postotak premije.

EKS na depozite izračunava se iz otplatnog plana (npr. pomoću tabličnog kalkulatora).

Otplatni plan sadrži sljedeće stupce:

Razdoblje – označava redni broj razdoblja u kojem dolazi do određenoga novčanog toka pri čemu je 0-to razdoblje ono razdoblje u kojem dolazi do prvoga novčanog toka. Posljednje razdoblje je ono razdoblje u kojem dolazi do posljednjega novčanog toka.

Datum dospjeća – označava datum kada dolazi do određenoga novčanog toka. Bitno je navesti točan datum s obzirom na to da se EKS računa prema stvarnom (kalendarskom) broju dana u mjesecu i 365/366 dana u godini. Pri izračunavanju i iskazivanju EKS-a za depozite koji se obročno uplaćuju/isplaćuju (npr. stambena štednja, štednja za mirovinu, rentna štednja i sl.) potrebno je od potrošača zatražiti da navede planirane datume kada bi trebalo doći do obročnih uplata/isplata te iznose očekivanih uplata/isplata (ako je riječ o povremenim uplatama/isplatama). Najčešće će Banka već i sama moći odrediti dinamiku uplata/isplata jer je, primjerice, riječ o njezinu programu rentne štednje ili sl., gdje su točno utvrđeni datumi uplata/isplata.

Uplata depozita – u ovaj se stupac bilježi iznos depozita, odnosno dijela depozita koji treba uplatiti, i to u onom razdoblju, odnosno na onaj datum kada je izvjesno da će do uplate doći, odnosno kada potrošač očekuje da će uplatiti depozit. Kod depozita koji se uplaćuju u obrocima u otplatnom je planu potrebno navesti ciljani iznos depozita. Kod obročnih uplata u otplatnom planu također treba naznačiti da je riječ o očekivanim uplatama.

Odobrenja – u ovaj se stupac bilježe odobrenja u korist potrošača koja se pripisuju depozitu (npr. iznos pripisane kamate, državna poticajna sredstva, bonusi koji se pripisuju tijekom trajanja ugovornog odnosa i sl.).

Druge uplate – u ovaj se stupac upisuju druge uplate koje deponent (vlasnik sredstava) izvršava na temelju sklopljenog ugovora o depozitu (npr. naknada za vođenje računa).

Isplata depozita – u ovaj se stupac unosi iznos depozita koji se isplaćuje, i to u onom razdoblju, tj. na onaj datum kada je izvjesno da će do isplate doći (npr. nakon isteka ugovora o oročenju depozita).

Isplata kamate – u ovaj se stupac bilježi iznos kamate koji se isplaćuje u ugovorenim razdobljima.

Zaduženja – u ovaj se stupac bilježe zaduženja potrošača koja se obustavljaju na teret depozita (npr. obustava naknade za vođenje računa).

Druge isplate – u ovaj se stupac unose druge isplate koje kreditna institucija isplaćuje deponentu na temelju sklopljenog ugovora o depozitu (npr. isplata premije na depozit uvjetovana ispunjenjem određenih uvjeta od strane deponenta te druge slične isplate). Ako Banka isplaćuje određenu premiju (bonus) na depozit, u otplatnom se planu obvezno navodi postotak premije, odnosno paušalni iznos premije.

Stanje depozita – u ovaj se stupac unosi stanje depozita u određenom razdoblju. Ono je jednako iznosu uplaćenog depozita uvećanom za pripisanu kamatu, odnosno druge pripise, te umanjenom za naknade, koje Banka obustavlja s toga računa. Za potrebe izračuna EKS-a smatra se da se nakon isteka roka iz ugovora o oročenom depozitu isplaćuje cjelokupni iznos depozita s pripadajućom kamatom.

Napomena (opis) – sadrži kratak opis novčanog toka u određenom razdoblju.

Neto novčani tok – jest zbroj uplata depozita i drugih uplata (pozitivni novčani tok) umanjen za zbroj isplate depozita, isplate kamate i drugih isplata (negativni novčani tok) u određenom razdoblju. Neto novčani tok može biti pozitivnoga i negativnoga predznaka, s tim da pozitivni predznak označava neto pritjecanje sredstava u Banku (uplate), dok negativni predznak označava neto otjecanje sredstava iz Banke (isplate). Za potrebe izračuna EKS-a smatra se da će nakon isteka roka iz ugovora o oročenom depozitu deponent podići raspoloživi depozit zajedno s pripadajućom kamatom i ostalim isplatama (kao što je npr. premija).

Diskontirani neto novčani tok – u ovaj se stupac unose iznosi koji se dobiju diskontiranjem neto novčanih tokova.

4. OBRAČUNI KAMATA U POSLOVANJU BANKE

Kamate na aktivne i pasivne poslove Banka obračunava primjenom dekurzivnog obračuna kamata primjenom konformne ili proporcionalne metode, osim na otkup mjenica i potraživanja gdje se primjenjuje anticipativni obračun kamata primjenom konformne ili proporcionalne metode.

Za kredite i depozite s valutnom klauzulom Banka primjenjuje ugovoreni tečaj. Valutiranje promjena obavlja se prema danu zaduženja odnosno odobrenja računa Banke.

Na primljena sredstva u kunama Banka ugovara i plaća kamate u kunama, a na devizna sredstva fizičkih osoba i poslovnih subjekata obračunava i plaća kamate u devizama.

Kreditni ugovori s valutnom klauzulom vode se u kunskoj protuvrijednosti ugovorene valute i iznosu valute, a koriste i otplaćuju u protuvrijednosti kuna po ugovorenom tečaju sve na ugovoreni dan dospijeća ili plaćanja primjenom ugovorene kamatne stope.

Devizne kredite i depozite Banka vodi u devizama do konačnog podmirivanja obveze od strane klijenta odnosno Banke.

4.1. Fizičke osobe

Kamate na sredstva na tekućim, žiro računima i štednim računima po viđenju fizičkih osoba Banka obračunava mjesečno primjenom proporcionalne metode. Obračunata pasivna kamata pripisuje se mjesečno i prilikom zatvaranja računa.

Kamate na nenamjenske ili namjenske oročene depozite fizičkih osoba Banka obračunava mjesečno primjenom konformne metode. Raspolaganje kamatom na oročene depozite utvrđeno je ugovorom o oročenom depozitu, a ista se pripisuje ili isplaćuje kamatu istekom roka oročenja ili raskidom ugovora o oročenju. Kod ugovora o oročenom depozitu koji se ugovaraju uz fiksnu ili promjenjivu kamatnu stopu, depozit se obnavlja na isti rok i po uvjetima važećim na dan isteka oročenja ili se prenosi na račun po viđenju, ukoliko se oročenje ne razroči ili pismeno ne otkáže ugovor o oročenom depozitu prije isteka oročenja.

Kamate na dopušteno prekoračenje po tekućem računu fizičkih osoba Banka obračunava mjesečno primjenom proporcionalne metode. Kamata se obračunava mjesečno, a naplaćuje terećenjem tekućeg računa na dan obračuna. Ne postoji tolerantni rok za plaćanje kamata. Banka na nedopušteno prekoračenje obračunava i naplaćuje zateznu kamatu na iznos od dana dospijeća do dana provedenog plaćanja primjenom proporcionalne metode.

Kamate na kredite fizičkih osoba Banka obračunava mjesečno primjenom proporcionalne metode i naplaćuje ju u rokovima dospijeća anuiteta (mjesečno). Banka s korisnikom kredita može ugovoriti obračun i naplatu kamate i u drugačijim vremenskim razdobljima. Kod kredita ugovorenih uz valutnu klauzulu, na dan obračuna ili na dan dospijeća, obračunati iznos kamate u stranoj valuti preračunava se u kunsku protuvrijednost prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke važećem na dan obračuna odnosno dospijeća. U slučaju ugovorenog moratorija Banka obračunava kamatu mjesečno, a naplaćuje mjesečno ili istekom roka moratorija.

Kreditu se u pravilu otplaćuju u mjesečnim anuitetima koji su iskazani u kunama ili u stranoj valuti. Otplata kredita ugovorenih uz valutnu klauzulu obavlja se u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke za ugovorenu valutu na dan dospijeća ili na dan uplate ako se plaćanje obavlja prije datuma dospijeća. Anuiteti dospijevaju na naplatu zadnjega dana u mjesecu. Plaćanje mjesečnog anuiteta u tolerantnom roku od 10 (deset) dana od dana dospijeća anuiteta smatra se podmirenjem u roku dospijeća. Ukoliko se ne podmire dospjela potraživanja na dan dospijeća, Banka obračunava i naplaćuje zateznu kamatu na iznos ukupnog duga od dana dospijeća do dana provedenog plaćanja primjenom proporcionalne metode.

Kamate na MasterCard charge kartice fizičkih osoba Banka ne obračunava i ne naplaćuje. Ukoliko korisnik kartice ne podmire dospjela potraživanja na dan dospijeća, Banka obračunava i naplaćuje zateznu kamatu na iznos ukupnog duga od dana dospijeća do dana provedenog plaćanja primjenom proporcionalne metode.

Kamate na MasterCard revolving kartice fizičkih osoba Banka obračunava na iskorišteni dio kredita mjesečno primjenom proporcionalne metode. Ukoliko korisnik kartice ne podmire dospjela potraživanja na dan dospijeća, Banka obračunava i naplaćuje zateznu kamatu na iznos ukupnog duga od dana dospijeća do dana provedenog plaćanja primjenom proporcionalne metode.

4.2. Poslovni subjekti

Kamate na sredstva po viđenju poslovnih subjekata Banka obračunava mjesečno primjenom proporcionalne metode. Obračunata pasivna kamata pripisuje se mjesečno i prilikom zatvaranja računa.

Kamate na nenamjenske ili namjenske oročene depozite poslovnih subjekata Banka obračunava mjesečno primjenom konformne metode. Raspolaganje kamatom na oročene depozite utvrđeno je ugovorom o oročenom depozitu, a ista se pripisuje ili isplaćuje kamatu istekom roka oročenja ili raskidom ugovora o oročenju. Kod ugovora o oročenom depozitu koji se ugovaraju uz fiksnu ili promjenjivu kamatnu stopu, depozit se obnavlja na isti rok i po uvjetima važećim na dan isteka oročenja ili se prenosi na račun po viđenju, ukoliko se oročenje ne razroči ili pismeno ne otkáže ugovor o oročenom depozitu prije isteka oročenja.

Kamate na kredite poslovnih subjekata Banka obračunava mjesečno, tromjesečno, kvartalno, polugodišnje, godišnje ili po dospijeću kredita, primjenom proporcionalne metode. Kamata se obračunava prvog radnog dana nakon isteka obračunskog razdoblja, za obračunsko razdoblje, s datumom valute zadnjeg dana obračunskog razdoblja i na dan dospijeća sukladno ugovoru.

Naknada na neiskorišteni dio okvirnog kredita po poslovnom računu obračunava se mjesečno odnosno tromjesečno, primjenom proporcionalne metode, a dospijeva na plaćanje sukladno ugovoru, mjesečno odnosno tromjesečno. Kod kredita ugovorenih uz valutnu klauzulu, na dan obračuna ili na dan dospijeća, obračunati iznos kamate u stranoj valuti preračunava se u kunsku protuvrijednost prema ugovorenom tečaju važećem na dan obračuna odnosno dospijeća. Kamata na devizne kredite obračunava se u stranoj valuti i naplaćuje u stranoj valuti.

Otplata kredita ugovorenih uz valutnu klauzulu obavlja se u kunskoj protuvrijednosti po ugovorenom tečaju za ugovorenu valutu na dan dospijeća ili na dan uplate ako se plaćanje

obavlja prije datuma dospeljeća. Kamata po revolving kreditima dospeljeva na naplatu uz dospeljeće svake tranše kredita. Plaćanje obveze u tolerantnom roku od 10 (deset) dana od dana dospeljeća obveze smatra se podmirenjem u roku dospeljeća. Ukoliko se ne podmire dospeljela potraživanja na dan dospeljeća, Banka obračunava i naplaćuje zateznu kamatu na iznos ukupnog duga od dana dospeljeća do dana provedenog plaćanja primjenom proporcionalne metode.

Kamate na MasterCard charge kartice poslovnih subjekata Banka ne obračunava i ne naplaćuje. Ukoliko korisnik kartice ne podmire dospeljela potraživanja na dan dospeljeća, Banka obračunava i naplaćuje zateznu kamatu na iznos ukupnog duga od dana dospeljeća do dana provedenog plaćanja primjenom proporcionalne metode.

Prilikom kupnje vrijednosnih papira Banka obračunava kamatu (eskont) na dan kupnje vrijednosnih papira, primjenom konformne ili proporcionalne metode za razdoblje od dana eskonta do dana dospeljeća mjenice ili drugog vrijednosnog papira koji se otkupljuje. Obračunatu kamatu Banka oduzima od nominalnog iznosa otkupljenog vrijednosnog papira na dan otkupa.

Za obračun kamata kod plasmana odobrenih iz namjenskih izvora Banka primjenjuje izračun po kojem plaća svoje obveze na ime kamata prema svom kreditoru.

4.3. Financijske institucije

Kamata na kunske žiro račune stranih financijskih institucija ne obračunava se i ne isplaćuje. Osnovica za obračun kamate utvrđuje se pojedinačnim ugovorom o kreditu ili oročenom depozitu, a može biti izražena u kunama, devizama i kunama uz primjenu valutne klauzule.

Na međubankarske kredite i depozite ugovorene uz posredovanje Tržišta novca Zagreb obračunava se i naplaćuje kamata utvrđena pravilima i uvjetima Tržišta novca Zagreb. Pri izračunu kamate na bankovne pozajmice Banka koristi proporcionalnu metodu izračuna kamata.

Kamatna stopa na kredite i depozite što ih Banka prima od drugih banaka ili financijskih institucija u zemlji i inozemstvu ili ih daje drugim bankama ili financijskim institucijama dogovara se za svaku transakciju pojedinačno. Banka obračunava i naplaćuje kamatu u skladu s pojedinačnim ugovorom, a za obračun kamate, Banka u pravilu, koristi proporcionalnu metodu. Kamata na kredite i depozite bankama obračunava se i naplaćuje po dospeljeću. Ako je kredit u korištenju duže od mjesec dana, kamata se obračunava mjesečno, a naplaćuje po dospeljeću ukoliko nije drugačije ugovoreno.

Na primljena sredstva i druge kredite Hrvatske narodne banke, Banka plaća kamatu koju odredi Hrvatska narodna banka, a na primljena sredstva i kredite Hrvatske banke za obnovu i razvitak, Banka plaća kamatu prema posebnim ugovorima.

Kamata na sporna potraživanja prijavljena u stečajnom postupku i ostala utužena potraživanja prestaje se obračunavati od dana dospeljeća tražbine u cijelosti odnosno od dana otvaranja stečaja s tim da će se obračunavati po okončanju sporova u skladu s odlukom suda, ako ugovorom nije drugačije ugovoreno.